

U.G. 5th Semester Examination - 2021

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANH-CC-T-11

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any **ten** of the following questions in Sanskrit language in Devanāgarī scripts:

2×10=20

- i) ऋग्वेदस्य प्रथमं सूक्तम् कस्मै देवाय निवेदितम्? सूक्तस्यास्य छन्दः- ऋषि-देवताः उल्लिख्यन्ताम्।
- ii) “अग्निमीले पुरोहितम्” -
अग्निः कथम् यज्ञस्य पुरोहित इति वर्णयते?
- iii) अग्निप्रदत्तस्य धनस्य किं वैशिष्ट्यम्?
- iv) अग्निदेवस्य विशेषणद्वयम् उल्लिख्यताम्।
- v) अक्षसूक्तस्य ऋषिविषये तथा छन्दोविषये आलोच्यताम्।
- vi) अक्षानां संख्यां कति? ते केन निर्मिताः?

- vii) कितवस्य पत्नी कीदृशी आसीत्? तां कितवः कथं परित्यक्तवान्?
- viii) “अन्येषामस्तमुप नक्तमेति” -
‘अस्तम्’ इत्यस्य शब्दस्य कीदृशः? क. किमर्थं नक्तम् अन्येषामस्तं गच्छति?
- ix) “भुतस्य जागः पतिरेक आसीत्” -
कः भुतस्य पतिरेक आसीत्? तेन कः धृतः?
- x) “येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृलहा” -
केन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृलहा जाता?
- xi) कस्मात् देवानाम् असुरेकः समवर्तत?
- xii) शिवसंकल्पसूक्तं कस्यां संहितायाम् उपलब्धम्? सूक्तस्यास्य ऋषिः कः?
- xiii) मैत्रेयी का आसीत्? सा कथं याज्ञवल्क्यस्य प्रिया आसीत्?
- xiv) वेदस्य सप्तछन्दसां नामानि उल्लिख्यताम्।
- xv) शून्यस्थानं पूर्णं कुरुः-
अक्षौर्मा — — — कृषिमित् कृषस्व।

2. Answer any **four** of the following questions:

5×4=20

a) Translate into Bengali or English:

- i) स नः पितेर्व सुनवे-
हग्ने सूपायनी भव।
सर्चस्वा नः स्वस्तये।।

OR

- ii) अन्ये जायां परि मृशन्त्यस्य
यस्याग्धुद्वेदने वाज्यईक्षः ।
पिता माता भ्रातर एनमाहु
र्न जानीमी नयता वद्धमेतम् ॥

b) Translate into Bengali or English:

- i) अथ ह याज्ञवल्क्यस्य द्वे भार्ये वभूवतु मैत्रेयी च कात्यायनी
च तयो हे मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी वभुव स्त्रीप्रज्ञेन नर्हि कात्यायनी,
अथ ह याज्ञवल्कोऽन्यद्वृत्तमुपाकरिष्यन् ।

OR

- ii) यज्जाग्रती द्रमुदैति दैवं तद्दु सुप्तस्य तथैवेति ।
दूरंगमं ज्योतिषां ज्योतिरेकं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥

c) Write short note on any **two** of the following:

- i) याज्या
ii) आधान
iii) अभिप्लवषडहः
iv) तृतीयसवनम्

d) Give the पदपाठ of the 2.(a)(i) or 2.(a)(ii).

e) Write briefly the essence of शिवसंकल्पसूक्तम् ।

f) Write a comprehensive note on विनियोगः ।

3. Answer any **two** of the following questions:

10×2=20

(One must be written in Sanskrit language in Devanāgarī Script)

- a) Give a penpicture of the life of कितव as described in अक्षसूक्तम् ।
b) Describe the means of obtaining आत्मन् as you find in वृहदारण्यकोपनिषद् ।
c) Explain in Sanskrit:

- i) नीचा वर्तन्ते उपरि स्फुर-
-न्त्यहस्तासी हस्तवन्तं सहन्ते ।
दिव्या अङ्गारा इरिणे न्युप्साः
शीताः सन्ती हृद्य निर्दहन्ति ॥

OR

- ii) येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्याम् ।

d) Write a short note on Vedic स्वरः

OR

Write a note on the use of इति in पदपाठः ।